

Gebruik van genomic selection in fokprogramma is voor Ryan Starkenburg van ki-organisatie ABS geen reden om testcapaciteit te verkleinen

Waken voor datacollectie

Het jaarlijks aantal te testen stieren blijft bij de Amerikaanse ki-organisatie ABS op 350 staan. Volgens fokkerijmanager Ryan Starkenburg is dat forse aantal noodzakelijk om genomic selection te kunnen valideren en om stieren met een achteraf meevallende fokwaarde ook een kans te geven.

tekst Jaap van der Knaap

Met een jaarlijkse omzet van tien miljoen doses sperma in meer dan zestig landen is ABS Global een van de grootste ki-organisaties van de wereld. ABS werd in 1941 opgericht en ruim vijftig jaar later overgenomen door het beursgenoteerde Britse Genus. ABS-stieren als Valiant, Juror en van recentere datum Shottle kregen veel invloed in de holsteinpopulatie. Een dergelijke vaandeldrager van wereldfaam is er momenteel niet in de ABS-stallen, maar onderschat de blijvende invloed van Regancrest RBK Die Hard en de nieuwe Boltonzoon Coyne-Farm Dorcy niet, vindt Ryan Starkenburg. De 41-jarige Starkenburg is als stierselectiemanager verantwoordelijk voor het Noord-Amerikaanse fokprogramma. Boerenzoon Starkenburg werkte eerder

als onderzoeker bij het Amerikaanse holsteinstamboek en heeft daar veel kennis opgedaan rondom fokwaardeschatting. Dat komt nu goed van pas in een periode waarin genoomfokwaarden de fokkerijwereld beheersen.

In vergelijking met andere Amerikaanse ki-organisaties lijkt het dat ABS genomic selection minder omarmt en stieren met genoomfokwaarden minder promoot. Waarom is dat?

‘Veertig procent van de verkochte rietjes is bij ons op dit moment afkomstig van stieren met een genoomfokwaarde. Dat percentage is flink gestegen afgelopen jaar en zal naar verwachting alleen maar toenemen. Maar inderdaad ligt dat bij sommige ki-organisaties hoger. Wij produceren wat de markt vraagt en we merken dat er klanten zijn die genoomstie-

ren willen, maar ook dat er een grote groep is die stieren wil inzetten waarvan al dochters worden gemolken.’

Heeft ABS geen vertrouwen in de techniek van genomic selection?

Starkenburg reageert beslist: ‘Genomic selection is zeer waardevol. We gebruiken de techniek volop, maar we hebben op dit moment dochtergeteste stieren die zich goed kunnen meten met genoomstieren. We hebben bovendien gezien dat een aantal van de beloftevolle jonge genoomstieren fors gedaald is of dat juist mindere stieren stegen met het aan de melk komen van hun dochters. De stier Kings-Ransom Ruble hadden we op basis van alleen genoomfokwaarden wellicht niet ingezet, maar hij is met het aan de melk komen van zijn dochters

300 TPI-punten gestegen. Dat maakt hem nu tot een gewilde stier, die we anders gemist zouden hebben.’

Hoe wordt genomic selection door ABS gebruikt?

‘Ook wij selecteren stieren op basis van genoomfokwaarden, maar dat heeft verder geen gevolgen voor de omvang van het fokprogramma. Weliswaar testen we voorafgaand aan de inzet meer stieren, maar uiteindelijk blijven we vasthouden aan 350 holsteinstieren die we jaarlijks inzetten. Dat is een krimp van hooguit vijftig stieren. Genomic selection werkt alleen als je genoeg stieren met melkge-

Cornerstone-programma. Daardoor blijven we betrouwbare informatie winnen. We hebben testafspraken met duizend bedrijven, al zorgen honderd grote en intensief begeleide bedrijven voor het testen van 60 procent van alle stieren. Op deze bedrijven krijgen we de informatie vanuit de managementsystemen waardoor we ook meer weten over afkalfgemak, mastitis en vruchtbaarheid. Het zelf beheren van informatie wordt steeds belangrijker.’

Wat bedoelt u daarmee?

‘In de Verenigde Staten is er nu een discussie over hoe het stamboek in de toe-

Welke maatregelen heeft ABS getroffen ter voorbereiding van het vrijgeven van de genomtest volgend jaar?

‘De relatie die stieraankopers hebben met de fokkers wordt nog belangrijker en daar hebben we hard aan gewerkt. De stiercontractprijzen zijn aangepast en misschien zullen ook wij wel in de toekomst beloftevolle stieren gaan leasen van de fokkers. Daarnaast hebben we embryo’s en beloftevolle dieren gekocht waarmee we verder willen werken.’

In Groot-Brittannië is juist twee jaar geleden een punt gezet achter het zogenoemde MOET-testbedrijf. Gaat ABS nu weer in de VS een hoogwaardige veestapel opbouwen om stieren te fokken?

‘Het MOET-testbedrijf in Groot-Brittannië heeft goede stieren opgeleverd, maar de veestapel stond de laatste jaren niet meer aan de genetische top. We willen wel graag een deel van de topdieren zelf bezitten omdat het anders lastig wordt om aan de topstieren te komen. Maar aan de andere kant merken we dat fokkers graag met ons zaken doen omdat we een grote afzetmarkt hebben. Dat maakt ons een krachtige speler, ook in het genoomtijdperk.’

Gebruikt ABS ook genoomstieren als stiervader?

‘Tachtig procent van de stiervaders in ons programma is een genoomstier. Maar we zorgen wel voor veel spreiding, tien zonen van een genoomstier is echt het maximale aantal. Daarnaast zetten we nu ook nog zonen in van dochtergeteste stieren zoals Co-op Bosside Massey. Hij heeft een afwijkende bloedvoering en vooralsnog is geen van zijn zonen beter dan hun vader. Ook in een genoomtijdperk is een stier nooit te oud om te gebruiken als stiervader.’

Welke stieren rekent u tot uw favorieten?

‘Shottle heeft veel voor ons betekend. Van hem hebben we meer dan honderd zonen ingezet. Dat zal in het genoomtijdperk een stier niet zo snel meer lukken. Nu hebben we Dorcy, Gavon en Gillespy die complete stieren zijn.’ ‘Daarnaast ben ik al jaren fan van de Roebuckzoon Die-Hard. Die-Hard heeft ons geleerd om op een andere manier naar de cijfers te kijken. Ondanks dat hij geen uitblinker is in exterieur, bleven commerciële veehouders hem maar gebruiken omdat hij gebruiksvriendelijke koeien fokt met goede gebruikskennmerken. Die-Hard heeft ervoor gezorgd dat we andere typen koeien meer zijn gaan waarderen.’

‘Ook in het genoomtijdperk is een goede stier nooit te oud om te gebruiken’

vende dochters hebt om de genomtest te kunnen valideren. Daarnaast produceert een stier van anderhalf jaar oud veel minder sperma dan volwassen stieren. We verkopen tien miljoen doses per jaar en willen binnen enkele jaren naar dertien miljoen doses groeien dankzij omzetsijging in India en China. Voor dat aantal heb je wel veel stieren nodig.’

Hoe worden de stieren getest?

‘We houden vast aan de regel dat stieren minimaal honderd dochters krijgen op zestig bedrijven via ons zogenoemde

komst nog voldoende informatie blijft krijgen om betrouwbare fokwaarden te berekenen. Door genomic selection verandert het jarenlang zorgvuldig opgebouwde systeem van stamboekwerking en fokwaardeschatting. Veel melkveebedrijven doen alleen maar mee aan bedrijfsinspectie of melkcontrole omdat ze bij een ki aangesloten zijn als testbedrijf. Wat gebeurt er wanneer ki’s besluiten daar mee te stoppen? Er zullen nieuwe manieren moeten worden verzonnen om betrouwbare fokwaarden betaald te krijgen.’